

Fremsat den 20. marts 2024 af Beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social pension

(Tildeling af anciennitet til tidlig pension for perioder under opskoling)

§ 1

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022, som bl.a. ændret ved § 1 i lov nr. 831 af 14. juni 2022 og senest ved § 2 i lov nr. 1769 af 28. december 2023, foretages følgende ændringer:

1. § 26 k, stk. 1, affattes således:

»Personer, der er født før den 1. september 1961, tildeles 9/16 måneders fuld anciennitet for hver måned som 16-17-årig, der ligger før den 1. september 1977. For personer født før den 1. september 1959 gives dog mindst 1 1/8 års anciennitet.«

2. I § 26 n, stk. 1, nr. 16, ændres »skolepraktik og praktikpladskompenserende« til: »skoleoplæring og lærepladskompenserende«.

3. I § 26 n, stk. 1, nr. 17, ændres »skolepraktik« til: »ulønnet obligatorisk praktik«.

4. I § 26 n, stk. 1, indsættes som nr. 19:

»19) Perioder med opskoling som led i et ansættelsesforhold og med en løbende arbejdsgiverudbetalt aflønning som supplement til lønmodtageren inden for samme branche til en tidssvarende, offentligt anerkendt uddannelse.«

5. I § 48 b, stk. 2, udgår »i et kalenderår«.

6. § 48 c, stk. 1, 1. pkt., affattes således: » Udbetaling Danmark foretager en gang årligt en omregning af tidlig pension, hvis pensionistens indtægt har ændret sig ved drift af selvstændig virksomhed, ved drift af selvstændig bibe-skæftigelse eller ved arbejde, jf. § 32 e, og hvor løbende regulering ikke har været mulig.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2024.

§ 3

Stk. 1. Personer, som er født i perioden fra 1. august 1957 til og med 1962, og som forud for denne lovs ikrafttræden har fået helt eller delvist afslag på en ansøgning om ret til tidlig pension på grund af manglende anciennitet, kan efter anmodning til Udbetaling Danmark få genoptaget afgørelsen om ret til tidlig pension, jf. stk. 2-6.

Stk. 2. Det er en betingelse for, at Udbetaling Danmark kan behandle en anmodning om genoptagelse, at vedkommende i perioden, der kan tælle med til anciennitet til tidlig pension, jf. § 26 h, stk. 3, i lov om social pension, har været i praktik på en SU-berettigende uddannelse, jf. § 26 n, stk. 1, nr. 17, eller har været under opskoling, jf. § 26 n, stk. 1, nr. 19, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4.

Stk. 3. Anmodning om genoptagelse efter stk. 1, kan indgives i perioden fra den 1. august 2024 til og med den 31. december 2024. Udbetaling Danmark træffer så vidt muligt afgørelse om ret til tidlig pension senest 4 måneder efter modtagelse af anmodningen.

Stk. 4. Opnår en person ret til tidlig pension på grundlag af genoptagelse efter stk. 1, udbetales tidlig pension fra den 1. i måneden efter anmodning om genoptagelse, såfremt personen ville kunne overgå til tidlig pension fra dette tidspunkt, jf. dog stk. 5. I tidlig pension fratrækkes sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, der er udbetalt fra tidspunktet for anmodning om genoptagelse og frem til afgørelse om ret til tidlig pension efter genoptagelse.

Stk. 5. Til personer, som er overgået til efterløn eller fleksydelse, udbetales tidlig pension fra den 1. i måneden efter afgørelsen om ret til tidlig pension efter anmodning om genoptagelse.

Stk. 6. Krav om tilknytning til arbejdsmarkedet efter § 26 s i lov om social pension gælder ikke, når der på tidspunktet for afgørelse efter anmodning om genoptagelse er mindre

end 13 måneder til, at personen tidligst kan overgå til tidlig pension.

Bemærkninger til lovforslaget

Indholdsfortegnelse

1. *Indledning*
2. *Lovforslagets hovedpunkter*
- 2.1. *Tildeling af anciennitet for perioder med praktik på SU-berettigende uddannelser og perioder under opskoling ved beregning af anciennitet til tidlig pension*
- 2.1.1. *Gældende ret*
- 2.1.2. *Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
3. *Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven*
4. *Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige*
5. *Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.*
6. *Administrative konsekvenser for borgerne*
7. *Klimamæssige konsekvenser*
8. *Miljø- og naturmæssige konsekvenser*
9. *Forholdet til EU-retten*
10. *Hørte myndigheder og organisationer m.v.*
11. *Sammenfattende skema*

1. Indledning

I forbindelse med implementeringen af tidlig pension har Beskæftigelsesministeriet erfaret, at nogle personer oplever ikke at få anciennitet for perioder af deres arbejdsliv, hvor de har haft perioder under opskoling eller har været i obligatorisk ulønnet praktik på en SU-berettigende uddannelse, fordi det af den gældende lov fremgår, at der skal være tale om skolepraktik, for at perioden kan medregnes til anciennitet. Opskoling var særligt udbredt inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet og pædagogområdet i 1990'erne og frem. Her blev eksempelvis plejemedhjælpere, sygehjælpere og -plejere opskoet til social- og sundhedshjælpere eller social- og sundhedsassistenter. Opskoling skete ofte på opfordring fra arbejdsgiveren og med mulighed for at vende tilbage til arbejdspladsen efter opskoling. Medarbejdernes forsørgelsesgrundlag under opskoling var voksenuddannelsesstøtte eller orlovsydelse og senere også med en løbende arbejdsgiverudbetalt aflønning som supplement til lønmodtageren i form af en overenskomstbestemt opkolingsydelse eller godtgørelse.

I tråd med den eksisterende afgrænsning for anciennitetsgivende perioder foreslås det, at perioder under opskoling med en løbende arbejdsgiverudbetalt aflønning som supplement til lønmodtageren skal indgå i anciennitetsberegningen. Det skyldes bl.a., at disse perioder er sammenlignelige med uddannelse med løn, herunder elevløn på erhvervsuddannelse, hvilket udløser anciennitet efter gældende regler. Personer, der inden lovens ikrafttrædelse har fået afslag på ret til tidlig pension eller har fået tildelt mindre end fuld ret til tidlig pension, vil efter forslaget kunne anmode Udbetaling Danmark om genoptagelse, hvis de har haft perioder under opskoling. Tilsvarende vil forslaget give mulighed for, at personer vil kunne anmode om genoptagelse, såfremt de helt eller delvist har fået afslag på tidlig pension som følge

af, at en ulønnet obligatorisk praktik på en SU-berettigende uddannelse ikke er foregået på uddannelsesstedet.

Berørte personer vil potentielt kunne opnå ret til at overgå til tidlig pension den 1. august 2024 eller senere, hvorfor det foreslås, at de ældste årgange som udgangspunkt vil få ret til at få udbetalt tidlig pension fra anmodning om genoptagelse, dog tidligst fra den 1. august 2024, hvis de opfylder betingelserne for ret til tidlig pension på anmodningstidspunktet.

Det foreslås at fravige kravet om forudgående arbejdsmarkedstilknnytning, hvis der på tidspunktet for afgørelsen efter genoptagelsesansøgningen er mindre end 13 måneder til overgang til tidlig pension.

Som følge af ændret terminologi på erhvervsuddannelsesområdet med virkning fra den 1. december 2021 ændres bestemmelsen sprogligt vedrørende ydelser under skolepraktik og praktikpladskompenserende uddannelse således, at der i stedet for at henvise til skolepraktik og praktikpladskompenserende uddannelse henvises til skoleoplæring og lærepladskompenserende uddannelse. Der er ikke indholdsmæssige ændringer i bestemmelsen.

Lovforslaget indeholder en ændring om tildeling af automatisk anciennitet for 16-17-årige i perioden før den 1. september 1977. Ændringen betyder, at nogle få personer vil kunne få tildelt marginalt mere anciennitet (svarende til op til 4 timer) som følge af almindelige afrundinger i Udbetaling Danmarks it-system.

Endelig er der to sproglige justeringer af bestemmelser om regulering henover årsskifte, hvor der med de gældende formuleringer kan være tvivl om, hvorvidt der kan reguleres henover et årsskifte, eller om der skal ske en egentlig årsomregning. Den sproglige justering vil gøre det tydeligt, at

det er hensigten, at der skal ske løbende regulering af tidlig pension for indtægter også henover et årsskifte.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Tildeling af anciennitet for perioder med praktik på SU-berettigende uddannelser og perioder under opskoling ved beregning af anciennitet til tidlig pension

2.1.1. Gældende ret

Efter § 26 h i lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022, er ret til tidlig pension betinget af, at personen har optjent anciennitet på arbejdsmarkedet i en lang række år mellem det fyldte 16. år og det tidspunkt, hvor personen er 6 år fra at opnå folkepensionsalderen.

Antallet af år på arbejdsmarkedet opgøres som udgangspunkt på baggrund af ATP-indbetalinger, som er objektivt konstaterbare registerdata. De objektivt konstaterbare registerdata er suppleret af et manuelt spor i form af fremlagt dokumentation fra personen for optjent anciennitet på arbejdsmarkedet for eksempel for beskæftigelse i et andet EU-land eller ved drift af selvstændig erhvervsvirksomhed.

Der er også andre måder at optjene anciennitet på, som tager højde for forskellige arbejdsliv og brancheforskelle. Den gældende bestemmelse i § 26 n medfører således, at visse perioder med ydelser ud over perioder, hvor personen har haft lønmodtagerbeskæftigelse, drevet selvstændig virksomhed eller har været fraværende på arbejdsmarkedet på grund af fødsel eller adoption, kan medregnes til optjening af anciennitet på arbejdsmarkedet. Af § 26 n, stk. 1, nr. 16-18, fremgår således, hvornår perioder med uddannelse udover som led i beskæftigelsesindsatsen kan medregnes til anciennitet.

Efter § 26 n, stk. 1, nr. 16, medregnes perioder med ydelser under skolepraktik og praktikpladskompenserende uddannelse. Ancienniteten for perioder med skolepraktik opgøres som dage med skolepraktikydelser sat i forhold til året. Der tildeles anciennitet som ved lønmodtagerbeskæftigelse efter principperne i den gældende § 26 j, stk. 5-7, om opgørelse af lønmodtagerbeskæftigelse uden ATP-bidrag for personer, der ikke er fyldt 18 år. Personen skal selv dokumentere skolepraktikken.

Efter § 26 n, stk. 1, nr. 17, medregnes perioder med skolepraktik på SU-berettigende uddannelser ved beregningen af anciennitet til tidlig pension. Der optjenes anciennitet for perioder med obligatorisk praktik som led i en uddannelse. Beregningen af anciennitet for perioder med skolepraktik sker efter principperne i den gældende § 26 j, stk. 5-7, det vil sige som for lønmodtagerbeskæftigelse, hvor der ikke er indbetalt ATP-bidrag. Ancienniteten opgøres som dage med ydelser under skolepraktik.

Efter § 26 n, stk. 1, nr. 18, medregnes perioder i det ordinære uddannelsessystem påbegyndt efter det fyldte 40. år ved beregningen af anciennitet. Der tildeles anciennitet for

perioder med uddannelse i det ordinære uddannelsessystem efter, at man er fyldt 40 år. De ordinære uddannelser omfatter erhvervsuddannelser og erhvervsuddannelser for voksne (euv), gymnasiale uddannelser, erhvervsakademiuddannelser, professionsbacheloruddannelser, bacheloruddannelser, akademisk overbygningsuddannelser, kandidatuddannelser og ph.d.-uddannelser.

Der beregnes anciennitet på følgende måde:

Personen fyldte 40 år den 10. april 1996. Personen var indskrevet på en ordinær uddannelse i perioden fra den 1. januar 1995 til den 1. januar 1997. Personen opnår anciennitet fra pågældende fyldte 40 år, til personen har afsluttet sin uddannelse.

Den 10. april – den 31. januar 1997 = 266 dage = $266 / 366$ (skudår) = 0,727 års anciennitet.

Perioder under uddannelse, hvor en person udelukkende modtager voksenuddannelsesstøtte (VUS), statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), statens uddannelsesstøtte (SU) eller voksen- og efteruddannelsesgodtgørelse (VEU), tæller ikke med i anciennitetsopgørelsen, medmindre støtten ydes til en uddannelse i det ordinære uddannelsessystem efter det fyldte 40. år.

De nærmere regler om dokumentation og opgørelse af anciennitetskrav for de enkelte elementer, der kan medregnes til anciennitet, er fastsat ved bemyndigelse i bekendtgørelse nr. 2422 af 13. december 2021 om optjening, beregning og dokumentation af anciennitet.

Den gældende lov indeholder regler om sagsbehandling og om udbetaling af tidlig pension. Efter den gældende § 26 r, stk. 2, træffer Udbetaling Danmark snarest muligt og senest 6 måneder efter Udbetaling Danmarks modtagelse af ansøgningen afgørelse om ret til tidlig pension efter stk. 1, herunder om, hvorvidt personen opfylder kravet om arbejdsmarkedsanciennitet for ret til tidlig pension, jf. § 26 h.

Efter § 26 s er det en betingelse for ret til tidlig pension, at personen bevarer en tilknytning til arbejdsmarkedet gennem beskæftigelse eller som medlem af en arbejdsløshedskasse, efter at Udbetaling Danmark har truffet afgørelse efter § 26 r, stk. 2. Tilknytningen til arbejdsmarkedet skal være opfyldt i en sammenhængende periode på 9 måneder, der ligger umiddelbart før det tidspunkt, hvor der er 3 måneder til, at personen overgår til tidlig pension. Dog ikke, hvis der på tidspunktet for Udbetaling Danmarks afgørelse om ret til tidlig pension er mindre end 12 måneder til, at personen kan overgå til tidlig pension. Af bestemmelsen fremgår, hvad der medregnes til beskæftigelse, og hvordan arbejdsmarkedstilknytningen skal være opfyldt, hvis personen vælger at udskyde overgangen til tidlig pension til et senere tidspunkt.

Det følger af § 26 v, stk. 1, at der ikke kan udbetales tidlig pension, hvis personen for den samme periode får udbetalt en anden offentlig forsørgelsesydelse. Efter § 26 v, stk. 2, kan der ikke udbetales tidlig pension, hvis personen har

fået tilkendt førtidspension eller seniorpension efter denne lov. Der kan ikke udbetales tidlig pension, hvis personen får udbetalt en tilsvarende udenlandsk pension, eller hvis personen får udbetalt udenlandsk pension, der svarer til folkepension efter denne lov, medmindre andet følger af EU-retten.

Efter § 33, stk. 3, udbetaler Udbetaling Danmark tidlig pension månedsvis bagud med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet endelig afgørelse om overgang til tidlig pension. Tidlig pension udbetales tidligst fra den 1. i måneden efter, at betingelserne for tidlig pension er opfyldt.

Den gældende lov indeholder en overgangsbestemmelse, hvorefter tidlig pension udbetales fra den 1. januar 2022 til personer, der ansøger om tidlig pension i august 2021, og som opfylder betingelserne for tidlig pension fra den 1. januar 2022, medmindre personen har fået udbetalt efterløn eller fleksydelse for perioden. I tidlig pension, som udbetales forud for tilkendelsen, fratrækkes sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, kontantydelse, integrationsydelse, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, der er udbetalt for den samme periode.

Endelig er der i bekendtgørelse nr. 2420 af 13. december 2021 om behandling af ansøgning om og betingelserne for overgang til tidlig pension fastsat nærmere regler om krav til arbejdsmarkedstilknytning umiddelbart forud for overgang til tidlig pension herunder særlige regler for personer, der kan overgå til tidlig pension i perioden fra den 1. januar 2022 til og med den 28. februar 2023.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Beskæftigelsesministeriet vurderer, at ordlyden i § 26 n, stk. 1, nr. 16, i lov om social pension bør justeres således, at det i stedet for skolepraktik og praktikpladskompenserende uddannelse kommer til at hedde skoleoplæring og lærepladskompenserende uddannelse, som kan medregnes til anciennitet. Baggrunden for det foreslåede er, at terminologien på erhvervsuddannelsesområdet er ændret ved lov nr. 2152 af 27. november 2021 om ændring af lov om erhvervsuddannelser, lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag og forskellige andre love (Udmøntning af trepartsaftale om flere lærepladser og entydigt ansvar). Sigtet med indførelse af den nye terminologi var blandt andet at gøre de begreber, som anvendtes inden for erhvervsuddannelserne, mere målrettede og at bevirke, at begreberne skulle adskille sig klare fra andre lovgivningsområder, hvor begreberne "elev" og "praktik" også anvendes.

Lovændringen indebar, at betegnelsen "elev" blev ændret til "elev eller lærling", "praktik" blev ændret til "oplæring", "skolepraktik" blev ændret til "skoleoplæring" og "praktikplads" blev ændret til "læreplads". Herudover blev bl.a. "skolepraktikydelse" ændret til "skoleoplæringsydelse".

Den foreslåede ændring er udelukkende af sproglig karakter.

Beskæftigelsesministeriet vurderer, at ordlyden i § 26 n, stk.

1, nr. 17, i lov om social pension bør justeres således, at ordet skolepraktik udgår, og således at det fremgår af loven, at perioder med ulønnet obligatorisk praktik på SU-berettigende uddannelser kan medregnes til anciennitet.

Forslaget skyldes, at det kan give anledning til tvivl, hvilke praktikperioder der kan medregnes, når det fremgår af lovteksten, at skolepraktik på SU-berettigende uddannelser kan medregnes, idet ordet skolepraktik kan tolkes, som det tidligere har været anvendt på erhvervsuddannelsesområdet, hvor der ved skolepraktik forstås, at det er en praktik, der foregår på uddannelsesstedet, når eleven ikke har kunnet finde en elevplads på en virksomhed. Det er imidlertid hensigten med reglerne, at ulønnede obligatoriske praktikperioder skal kunne medregnes til anciennitet uanset, om de foregår på uddannelsesstedet eller i en virksomhed.

Beskæftigelsesministeriet vurderer videre, at det er i tråd med den aktuelle afgrænsning af tidlig pension, at perioder med opskoling, hvor arbejdsgiver løbende udbetaler en form for aflønning som supplement, skal kunne medregnes i anciennitetsopgørelsen. Det kan f.eks. være opkolingsydelse, opkolingsgodtgørelse eller særlig løn, som udbetales som supplement til en offentlig ydelse eksempelvis orlovsydelse eller voksenuddannelsesstøtte (VUS). At opskoling med aflønning fra arbejdsgiveren skal kunne medregnes til anciennitet skal bl.a. ses i lyset af, at elevløn også tæller med til anciennitet.

Det er ministeriets vurdering, at perioder med opskoling, hvor medarbejderen opkvalificeres, og hvor arbejdsgiveren løbende har udbetalt en form for supplerende aflønning, skal kunne medregnes til anciennitet, selv om opskoling er sket under særlige aflønningsforhold, hvor der ikke blev indbetalt ATP-bidrag af den arbejdsgiverudbetalte del, bør det ikke betyde, at sådanne perioder med opskoling, hvor medarbejderen opkvalificeres, og hvor arbejdsgiveren har bidraget til medarbejderens forsørgelsesgrundlag, ikke skal kunne medregnes til anciennitet til tidlig pension.

Det foreslås således, at perioder med opskoling vil kunne tælle med i anciennitetsopgørelsen til tidlig pension, når visse betingelser er opfyldt. Lønmodtageren skal have fået orlov fra sin arbejdsgiver for at kunne deltage i opskoling. Personen skal være opskolet inden for samme branche til en tidssvarende, offentlig anerkendt uddannelse, f.eks. fra ufaglært til faglært, eller fra ufaglært eller faglært til erhvervsakademineiveau eller et højere niveau inden for samme branche eller erhverv, hvor arbejdsgiveren løbende udbetaler en supplerende aflønning under uddannelsen f.eks. ved godtgørelse eller opkolingsydelse.

Med det foreslåede vil personer, der har en forældet faguddannelse, som erstattes med en nyere, tidssvarende faguddannelse også være omfattet, idet den forældede faguddannelse anses som sidestillet med at være ufaglært. Omfattede opskolinger vil f.eks. kunne være opskoling fra hjemmehjælper eller plejemedhjælper (tidligere sygehjælper) til social- og sundhedsassistent, fra pædagogmedhjælper til pæ-

dagogisk assistent, fra arbejdsmand til f.eks. elektriker, tagdækker eller brolægger, fra ufaglært tjener til tjener, fra butiksansat til salgsassistent (detailhandelsuddannelsen) eller fra ansat i lufthavnen til lufthavnsoperatør (lufthavnsuddannelsen).

En person anses som ufaglært, når personen højst har en uddannelse ud over grundskolen til og med gymnasialt niveau. Uddannelse inden for forberedende voksenundervisning (FVU) og almen voksenuddannelse (AVU) vil ikke være omfattet af forslaget, idet personen med sådanne uddannelser ikke bliver faglært.

En person anses for faglært, når vedkommende har en erhvervsuddannelse efter lov om erhvervsuddannelser, en lærlingeuddannelse, en erhvervsfaglig grunduddannelse, en grundlæggende social- og sundhedsuddannelse eller en grundlæggende uddannelse efter lov om landbrugsuddannelser. Det kan også være en kommunal- eller etatsuddannelse eller lignende, hvis uddannelsesniveau og varighed ikke overstiger erhvervsuddannelserne eller et niveau og en varighed, der kan sidestilles hermed.

Uddannelser, der kan sidestilles med erhvervsuddannelser, er uddannelser, der i niveau og varighed maksimalt svarer til niveauet og varigheden af erhvervsuddannelserne. Det er en betingelse, at der ikke er et adgangskrav til uddannelsen, der forudsætter bestået uddannelse på gymnasialt niveau.

Udgangspunktet er, at en person er ufaglært eller faglært, når personen højst har en uddannelse, der ikke har en bestået gymnasial uddannelse som adgangskrav, og hvis varighed ikke overstiger ca. 4 år (en erhvervsuddannelse varer, hvor der ikke har været mulighed for merit, typisk omkring 4 år). Det afgørende for vurderingen af, om en person er faglært, er, om uddannelsen efter reglerne på undervisningsministeriets område anses for en erhvervsuddannelse, og hvilke adgangskrav uddannelsen har.

Erhvervsakademiuddannelser udbydes efter lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Akademiuddannelser udbydes efter lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., og akademiuddannelserne har hjemmel i lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (efteruddannelsessystemet) for voksne.

Det vil ikke være en betingelse, at personen rent faktisk er vendt tilbage til samme arbejdsgiver. Efter- og videreuddannelse, der ikke opfylder samtlige ovennævnte kriterier, vil fortsat ikke udløse anciennitet, medmindre personen opfylder et af de andre kriterier for tildeling af anciennitet på baggrund af uddannelse, f.eks. uddannelse i det ordinære uddannelsessystem efter det fyldte 40. år.

Der findes ikke tilgængelige registeroplysninger om perioder under opskoling som beskrevet i forslaget til § 1, nr. 4, og der vil derfor ikke kunne indhentes dokumentation ad denne vej for perioder under opskoling. Dokumentation vil

i stedet skulle ske som led i sagsbehandlingen i forbindelse med Udbetaling Danmarks afgørelse om anciennitet.

De nærmere krav til dokumentation for opskolingsperioder vil blive fastsat i bekendtgørelse ved anvendelse af bemyndigelsesbestemmelsen i lovens § 26 q, der giver mulighed for at fastsætte nærmere regler om opgørelse og beregning af samt dokumentation for anciennitet på arbejdsmarkedet.

Idet det vil kunne være vanskeligt for en person at dokumentere, at vedkommende har været under opskoling, forventes, at der med hjemmel i lovens § 26 q fastsættes regler om, at en person i tilstrækkelig grad skal kunne sandsynliggøre, at vedkommende har været under opskoling. Det foreslås, at der i bekendtgørelse nr. 2422 af 13. december 2021 om optjening, beregning og dokumentation af anciennitet fastsættes nærmere regler om forskellige typer dokumentation, der i sig selv eller eventuelt bestående af flere typer samlet vil kunne være egnet til at sandsynliggøre, at ansøgeren af tidlig pension har haft en periode med opskoling. Det kan være bevillingen af orlov eller tjenestefri med en form for aflønning fra arbejdsgiveren i opskolingsperioden, eksamens- eller uddannelsesbevis eller lønsedler for perioden, hvoraf den arbejdsgiverudbetalte aflønning f.eks. supplerende godtgørelse eller opskolingsydelse fremgår af lønsedlerne, ansættelseskontrakt(er), hvoraf det fremgår, at personen er blevet opskolet, eller anden dokumentation for, at arbejdsgiveren løbende har udbetalt en form for supplerende aflønning til medarbejderen, f.eks. i henhold til en overenskomst, dokumentation for at have arbejdet som f.eks. hjemmehjælper eller pædagogmedhjælper før, og at vedkommende efter en periode med manglende ATP-indbetalinger (dvs. hul i anciennitetsopgørelsen) vender tilbage til samme arbejdsgiver eller en tilsvarende arbejdsgiver med en ny titel eller anden lønindplacering.

Det foreslås, at der fastsættes overgangsbestemmelser for de årgange, der forud for lovens ikrafttræden kan have fået behandlet en ansøgning om tidlig pension. Det er personer, der er født i perioden fra den 1. august 1957 til og med 1962, som forud for lovens ikrafttræden kan have fået helt eller delvist afslag på en ansøgning om ret til tidlig pension på grund af manglende anciennitet. Det foreslås, at sådanne personer vil kunne anmode Udbetaling Danmark om genoptagelse af afgørelsen om ret til tidlig pension, medmindre vedkommende har fået tilkendt førtidspension eller seniorpension, får udbetalt en tilsvarende udenlandsk pension, eller hvis personen får udbetalt udenlandsk pension, der svarer til folkepension efter lov om social pension. Det vil sige, at en person, der efter overgangen til tidlig pension opnår ret til og får udbetalt en udenlandsk social pension, der svarer til førtidspension, seniorpension eller folkepension, ikke vil kunne få udbetalt tidlig pension, medmindre der skal ske sammenlægning af perioder og pro rata-beregning, som det følger af Europaparlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af sociale sikringsordninger. Det foreslås, at det vil være en betingelse for genoptagelse efter bestemmelsen, at personen i perioden, der kan medregnes til anciennitet, har været i ulønnet obligato-

risk praktik på en SU-berettigende uddannelse, jf. forslaget til § 1, nr. 3, eller har været under opskoling jf. lovens § 26 n, stk. 1, nr. 19, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4. Endvidere foreslås, at anmodning om genoptagelse efter bestemmelsen kan ske i en tidsbegrænset periode fra lovens ikrafttræden den 1. august 2024 til og med den 31. december 2024, og at Udbetaling Danmark så vidt muligt træffer afgørelse inden 4 måneder efter modtagelse af anmodning om genoptagelse.

De personer, der vil kunne få deres afgørelse om ret til tidlig pension genoptaget, antages at have indrettet sig på ikke at have ret til tidlig pension på baggrund af den afgørelse, disse personer har fået efter de hidtil gældende regler, og at de som følge heraf har haft et andet forsørgelsesgrundlag i perioden frem til anmodning om genoptagelse. Med den foreslåede justering af ordningen, hvorefter visse perioder med opskoling kan medregnes til anciennitet til tidlig pension, foreslås, at tidlig pension tidligst vil kunne udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter anmodningen om genoptagelse, såfremt personen ville kunne overgå til tidlig pension fra dette tidspunkt, medmindre vedkommende modtager fleksydelse eller efterløn. Personer, der modtager fleksydelse eller efterløn vil tidligst kunne få udbetalt tidlig pension fra den 1. i måneden efter tidspunktet for overgang til tidlig pension efter afgørelsen om genoptagelse.

For personer, der på grundlag af afgørelse efter genoptagelse vil kunne få udbetalt tidlig pension fra den 1. i måneden efter anmodningstidspunktet, vil sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, der er udbetalt for den samme periode, skulle fratrækkes i tidlig pensionsudbetalingen.

Endelig foreslås det, at kravet om tilknytning til arbejdsmarkedet efter den gældende lovs § 26 s ikke skal gælde, når der på tidspunktet for afgørelse efter anmodning om genoptagelse er mindre end tretten måneder til, at personen tidligst kan overgå til tidlig pension.

3. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Om forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven vedrørende § 26 n i lov om social pension henvises til bemærkningerne under punkt 2.5.2. i lovforslag nr. L 104 af 18. november 2020 om forslag til lov om ændring lov om social pension og forskellige andre love (Indførelse af ret til Tidlig Pension). Heraf fremgår blandt andet, at Udbetaling Danmarks behandling af almindelige personoplysninger herunder indsamling og behandling af dokumentation til brug for behandling af en ansøgning om ret til tidlig pension, kan ske med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, om behandling, som hører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Da karakteren af de oplysninger, der kan medregnes til anciennitet efter forslaget til § 1, nr. 3

og 4, som vedrører lov om social pensions § 26 n er samme type, som de oplysninger, der kan indhentes efter gældende regler, er det den samme vurdering, og oplysningerne vil således kunne indhentes med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovændringen forventes at medføre øgede administrationsudgifter til tidlig pension hos Udbetaling Danmark, der administrerer ordningen på vegne af staten. Udbetaling Danmark skønner, at ændringen vil medføre implementeringsudgifter på ca. 1,2 mio. kr. i 2024 samt driftsudgifter på ca. 0,7 mio. kr. i 2024 og varigt på ca. 0,4 mio. kr. årligt. Merudgifterne på samlet ca. 1,9 mio. kr. i 2024 finansieres af § 17. Beskæftigelsesministeriet, mens den varige merudgift på ca. 0,4 mio. kr. årligt finansieres af § 35. Generelle reserver.

Lovændringen forventes ikke at indebære ydelsesmæssige merudgifter set i forhold til det forudsatte i *Aftale om en ny ret til tidlig pension*. Det vurderes at være en begrænset persongruppe, der med ændringen vil opnå mere anciennitet ved opgørelse af retten til tidlig pension. Derudover vurderes det, at den pågældende gruppe altovervejende allerede er indeholdt i aftaleøkonomien, da det med aftalen var hensigten, at obligatoriske ulønnede praktikperioder på SU-berettigende uddannelser skal medregnes i anciennitetsopgørelsen, og at opskolingsperioder som led i et ansættelsesforhold kan sidestilles med medtælling af anciennitet efter gældende regler for uddannelse med perioder med elevløn, praktik med løn i en virksomhed og skolepraktik. Dertil kommer, at perioder under opskoling i udgangspunktet er relativt korte, hvorfor tildeling af anciennitet for disse perioder primært forventes at have betydning for borgere, der med gældende regler er meget tæt på at opfylde anciennitetskravet for ret til tidlig pension. Endelig bemærkes det, at det ikke længere er muligt at komme i opskoling som led i ansættelsesforhold med supplerende aflønning fra arbejdsgiver, hvorfor effekterne over tid vil blive udfaset og bortfalde.

Lovforslaget vurderes ikke at have konsekvenser for kommunerne og regionerne.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget skal forhandles med de kommunale parter i forbindelse med DUT-processen.

Der er taget stilling de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning. Nedenfor gennemgås de principper, der er relevante for lovforslaget.

Det vurderes, at princip nr. 1 om enkle og klare regler er iagttaget i lyset af det formål, der forfølges med lovforslaget herunder mulighed for genoptagelse efter anmodning. Eneeste nye proceskrav i lovforslaget er, at Udbetaling Danmark ved anmodning om genoptagelse så vidt muligt skal behandle anmodningen inden for fire måneder fra modtagelse af denne.

Princip nr. 2 om digital kommunikation er relevant i forhold til, hvordan den digitale anmodning om genoptagelse tilrettelægges. Der vil ikke blive udviklet en selvbetjeningsløsning til brug for genoptagelse. Personer, der anmoder om genoptagelse, vil kunne henvende sig ved anvendelse digital post. Det skyldes, at antallet af anmodninger forventes at blive for små til, at det kan forsvares at udvikle en selvbetjeningsløsning til dette. Personer, der anmoder om genoptagelse, kan benytte den eksisterende selvbetjeningsløsning til at indsende dokumentation. Personer, der er fritaget fra digital kommunikation med Udbetaling Danmark, vil også være fritaget i forbindelse med en anmodning om genoptagelse efter det foreslåede. Reglerne i bekendtgørelse om obligatorisk digital selvbetjening vedrørende ansøgninger og meddelelser m.v. om sociale ydelser m.v., finder anvendelse.

Princip 3 om automatisk sagsbehandling overholdes i det omfang, det er muligt, idet al sagsbehandling hos Udbetaling Danmark generelt så vidt muligt foregår ved brug af automatisk sagsbehandling. Behandling af en anmodning om genoptagelse vil dog kræve manuel sagsbehandling, idet der ikke findes registerdata på opskolingsperioder, som defineret i den foreslåede § 1, nr. 2.

For så vidt angår princip nr. 6 om anvendelse af offentlig infrastruktur anvendes kendte offentlige it-infrastrukturer (NemLogin, MitID, Nemkonto). Personer kan ved anmodning om genoptagelse benytte digital post (sikker forbindelse). Ved uploading af dokumentation anvendes Udbetaling Danmarks selvbetjeningsløsning. Udbetaling Danmark genbruger data vedr. den allerede beregnede anciennitet. Håndteringen af anmodningen om genoptagelse, og særligt håndteringen af evt. udbetaling med tilbagevirkende kraft vil være manuelle processer.

Princip 7 om at forebygge snyd og fejl er ikke så relevant, da personen skal sandsynliggøre/dokumentere grundlaget for genoptagelse.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget medfører begrænsede negative administrative konsekvenser for borgerne, da de personer, der ønsker genopta-

gelse af afgørelsen om ret til tidlig pension, selv skal anmode herom. Der sker således ikke en automatisk genoptagelse, idet det ikke er muligt at udsøge relevante personer, der har fået afslag.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Natur- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen natur- og miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 12. september til den 26. september 2022 (15 dage) og i perioden fra den 18. januar til den 25. januar 2024 (8 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring (AES), Arbejdsskadeforeningen AVS, ASE, Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), BDO Kommunernes Revision, Bedre Psykiatri, Beskæftigelsesrådet, Business Danmark, Danmarks Fri Fagforening, Danske A-kasser, Danske Patienter, Danske Seniorer, Dataetisk Råd, Datatilsynet, Deloitte, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Erhvervsstyrelsen, Faglige Seniorer, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedchefer i Danmark, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Danske Revisorer, Forhandlingsfællesskabet, Forsikring og Pension, Frie Funktionærer, Frivilligrådet, Institut for Menneskerettigheder, Jobrådgivernes Brancheforening, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Landsforening for førtidspensionister, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Lægeforeningen, Pension Danmark, Psykiatrifonden, Retsikkerhedsfonden, Rigsrevisionen, Rådet for psykisk sårbar på arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, SAND, SIND, Sundhedskartellet, Udbetaling Danmark og Ældre Sagen.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Stat: Lovændringen forventes at medføre økonomiske konsekvenser i form af

		implementeringsudgifter på ca. 1,2 mio. kr. i 2024 samt driftsudgifter på ca. 0,7 mio. kr. i 2024 og varigt på ca. 0,4 mio. kr. årligt.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Stat: Lovændringen forventes at medføre implementeringsmæssige konsekvenser for Udbetaling Danmark i form af tilpasninger af den eksisterende anciennitetsberegning for tidlig pension, herunder navneændring og tilføjelse af ekstra underordnet anciennitetsart. Hertil kommer tilretning af breve, artikler, instrukser, borger.dk mm.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovændringen forventes at medføre begrænsede negative administrative konsekvenser for en lille gruppe personer, hvis de er meddelt helt eller delvist afslag på ret til tidlig pension pga. manglende tildeling af anciennitet for praktikperioder på SU-berettigende uddannelser, som ikke har været skolepraktik eller perioder under opskoling, da de selv vil skulle anmode Udbetaling Danmark om genoptagelse af afgørelsen.
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlig aspekter	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering (Sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende § 26 k, stk. 1, tildeles der op til 1 1/8 års anciennitet til personer, der er født før den 1. september 1959. Personer, der er født i perioden fra den 1. september 1959 til og med den 1. september 1961, tildeles 9/16 måne-

ders fuld anciennitet for hver måned som 16-17-årig, der ligger før den 1. september 1977.

Der er i bekendtgørelse om optjening, beregning og dokumentation af anciennitet fastsat, at der tildeles 1,125 års anciennitet til en person, der er født før den 1. september 1959, uanset om personen har været i beskæftigelse eller ej. En person, der er født fra og med den 1. september 1959 til og med den 1. september 1961, tildeles 9/16 måneders anciennitet for hver måned som 16-17-årig, der ligger før den 1. september 1977, uanset om personen har været i beskæftigelse eller ej.

Baggrunden for bestemmelsen om automatisk tildelt anciennitet op til 1,125 år er, at der ikke er beskæftigelsesoplysninger for de 16-17-årige i de ældste årgange, fordi det først var muligt at indbetale ATP som 18-årig.

Det foreslås, at § 26 k, stk. 1, affattes således, at personer, der er født før den 1. september 1961, tildeles 9/16 måneders fuld anciennitet for hver måned som 16-17-årig, der ligger før den 1. september 1977. For personer født før den 1. september 1959 gives dog mindst 1 1/8 års anciennitet.

Ændringen vil betyde, at nogle få personer i de ældste årgange vil kunne få en marginal forhøjet anciennitet som følge af brug af almindelige afrundingsprincipper. Det vil i en begrænset periode betyde, at nogle personer vil kunne få lidt mere anciennitet på grund af afrunding. Når afrundingsprincipper fører til marginalt mindre end 1,125 års anciennitet, vil der skulle ske oprunding til 1,125.

Til nr. 2

For at have ret til tidlig pension er det en betingelse, at personen har haft en langvarig forudgående tilknytning til arbejdsmarkedet. En ansøger om tidlig pension skal således have haft mellem 42-44 års anciennitet på arbejdsmarkedet. Ancienniteten opgøres 6 år før folkepensionsalderen, og reglerne herom fremgår af lov om social pension §§ 26 g-26 q.

Efter gældende § 26 n, stk. 1, nr. 16, kan perioder med ydelser under skolepraktik og praktikpladskompenserende uddannelse medregnes til anciennitet.

Det foreslås, at der i § 26 n, stk. 1, nr. 16, ændres »skolepraktik og praktikpladskompenserende« til: »skoleoplæring og lærepladskompenserende«.

Dermed vil det komme til at fremgå af bestemmelsen, at perioder med skoleoplæring og lærepladskompenserende uddannelse kan medregnes til anciennitet.

Behovet for ændringen skyldes ændret terminologi på erhvervsskoleområdet. Der er således ikke indholdsmæssige ændringer i det foreslåede.

Til nr. 3

Efter den gældende § 26 n, stk. 1, nr. 17, kan perioder med skolepraktik på SU-berettigende uddannelser medregnes til anciennitet.

Der optjenes anciennitet for perioder med obligatorisk praktik som led i en uddannelse. Der kan alene optjenes anciennitet i det omfang, at personen ikke har modtaget løn under praktikperioden, da der i denne situation vil være beregnet anciennitet på baggrund af lønmodtagerbeskæftigelse.

Det foreslås, at der i § 26 n, stk. 1, nr. 17, ændres »skolepraktik« til: »ulønnet obligatorisk praktik«.

Dermed vil det komme til at fremgå af bestemmelsen, at pe-

rioder med ulønnet obligatorisk praktik på SU-berettigende uddannelser kan medregnes til anciennitet.

Behovet for ændringen skyldes, at skolepraktik er et begreb, der historisk har været anvendt inden for erhvervsskoleområdet og er betegnelsen for praktikperioder, der foregår på uddannelsesstedet, når eleven ikke har kunnet finde en praktikplads på en virksomhed. Skolepraktik har således dækket over et mere snævert område, end det er tilsigtet, at bestemmelsen i den gældende § 26 n, stk. 1, nr. 17.

Med den foreslåede ændring vil det fremgå tydeligt, at ulønnede obligatoriske praktikperioder kan medregnes til anciennitet til tidlig pension. Det vil gælde uanset, om praktikperioden afholdes på uddannelsesstedet eller i en virksomhed.

Ændringen vil medføre, at obligatorisk praktik på alle SU-berettigede uddannelse vil kunne medregnes til anciennitet. Det foreslåede udvider området således, at alle ulønnede obligatoriske praktikperioder kan medregnes til anciennitet og ikke alene ulønnede skolepraktikperioder.

Til nr. 4

Efter den gældende § 26 n i lov om social pension kan visse perioder med ydelser ud over perioder, hvor personen har haft lønmodtagerbeskæftigelse, drevet selvstændig virksomhed eller har været fraværende på arbejdsmarkedet på grund af fødsel eller adoption, medregnes til optjening af anciennitet på arbejdsmarkedet. Af § 26 n, stk. 1, nr. 16-18, fremgår, hvornår perioder med uddannelse udover som led i beskæftigelsesindsatsen kan medregnes til anciennitet.

Det foreslås, at der i § 26 n, stk. 1, indsættes følgende som nr. 19:

»Perioder med opskoling som led i et ansættelsesforhold og med en løbende arbejdsgiverudbetalt aflønning som supplement til lønmodtageren inden for samme branche til en tidssvarende, offentligt anerkendt uddannelse.«

Dermed vil personer, der på et tidspunkt i deres arbejdsliv som led i et ansættelsesforhold er blevet opskolet til et mere tidssvarende eller højere uddannelsesniveau, kunne medregne en sådan periode til anciennitet til tidlig pension. Det vil være en betingelse, at arbejdsgiveren løbende har udbetalt en form for supplerende aflønning f.eks. en godtgørelse under opskoling, og at opskoling er sket til en tidssvarende offentlig anerkendt uddannelse inden for samme branche. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at personen har erhvervet flere kompetencer under deltagelse i efteruddannelse som f.eks. en lagermedarbejder, der tager et gaffeltruckcertifikat og dermed erhverver sig yderligere kompetencer, men ikke hæves i forhold til sit i øvrigt anerkendte uddannelsesniveau. Det vil heller ikke være tilstrækkeligt, hvis personen er blevet opskolet, men hvor forsørgelsesgrundlaget i perioden med opskoling udelukkende f.eks. har været orlovsydelse til uddannelse, og hvor arbejdsgiveren dermed ikke løbende har udbetalt en supplerende aflønning.

Som eksempel på offentlig anerkendt opskoling, hvor arbejdsgiver løbende har udbetalt en supplerende aflønning, kan nævnes opskoling, som den fremgår af cirkulære nr. 60446 af 29. juni 1998 om organisationsaftale for social- og sundhedsassistenter og sygehjælpere, hvorefter sygehjælpere kan opskoles til social- og sundhedsassistenter, og hvor arbejdsgiveren aflønner i form af en ugentlig godtgørelse, som ydes ved siden af de ydelser, de ansatte under efteruddannelsen vil være berettiget til efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Det foreslåede betyder, at lønmodtageren skal have fået orlov fra sin arbejdsgiver for at kunne deltage i opskoling. Personen skal være opskolet inden for samme branche til en tidssvarende, offentlig anerkendt uddannelse, f.eks. fra ufaglært til faglært, eller fra ufaglært eller faglært til erhvervsakademiniiveau eller et højere niveau inden for samme branche eller erhverv, hvor arbejdsgiveren løbende udbetaler en supplerende aflønning under uddannelsen f.eks. ved godtgørelse eller opkolingsydelse. Med det foreslåede vil personer, der har en forældet faguddannelse, som erstattes med en nyere, tidssvarende faguddannelse også være omfattet, idet den forældede faguddannelse anses som sidestillet med at være ufaglært. Omfattede opskolinger vil f.eks. kunne være opskoling fra hjemmehjælper eller plejemedhjælper (tidligere sygehjælper) til social- og sundhedsassistent, fra pædagogmedhjælper til pædagogisk assistent, fra arbejdsmand til f.eks. elektriker, tagdækker eller brolægger, fra ufaglært tjener til tjener, fra butiksansat til salgsassistent (detailhandelsuddannelsen) eller fra ansat i lufthavnen til lufthavnsoperatør (lufthavnsuddannelsen).

En person anses som ufaglært, når personen højst har en uddannelse ud over grundskolen til og med gymnasialt niveau. Uddannelse inden for forberedende voksenundervisning (FVU) og almen voksenuddannelse (AVU) vil ikke være omfattet af forslaget, idet personen med sådanne uddannelser ikke bliver faglært.

En person anses for faglært, når vedkommende har en erhvervsuddannelse efter lov om erhvervsuddannelser, en lærlingeuddannelse, en erhvervsfaglig grunduddannelse, en grundlæggende social- og sundhedsuddannelse eller en grundlæggende uddannelse efter lov om landbrugsuddannelser. Det kan også være en kommunal- eller etatsuddannelse eller lignende, hvis uddannelsesniveau og varighed ikke overstiger erhvervsuddannelserne eller et niveau og en varighed, der kan sidestilles hermed.

Uddannelser, der kan sidestilles med erhvervsuddannelser, er uddannelser, der i niveau og varighed maksimalt svarer til niveauet og varigheden af erhvervsuddannelserne. Det er en betingelse, at der ikke er et adgangskrav til uddannelsen, der forudsætter bestået uddannelse på gymnasialt niveau.

Udgangspunktet er, at en person er ufaglært eller faglært, når personen højst har en uddannelse, der ikke har en bestået gymnasial uddannelse som adgangskrav, og hvis varighed

ikke overstiger ca. 4 år (en erhvervsuddannelse varer, hvor der ikke har været mulighed for merit, typisk omkring 4 år). Det afgørende for vurderingen af, om en person er faglært, er, om uddannelsen efter reglerne på undervisningsministeriets område anses for en erhvervsuddannelse, og hvilke adgangskrav uddannelsen har.

Erhvervsakademiuddannelser udbydes efter lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Akademiuddannelser udbydes efter lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., og akademiuddannelserne har hjemmel i lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (efteruddannelsessystemet) for voksne.

Det vil ikke være en betingelse, at personen rent faktisk er vendt tilbage til samme arbejdsgiver. Efter- og videreuddannelse, der ikke opfylder samtlige ovennævnte kriterier, vil fortsat ikke udløse anciennitet, medmindre personen opfylder et af de andre kriterier for tildeling af anciennitet på baggrund af uddannelse, f.eks. uddannelse i det ordinære uddannelsessystem efter det fyldte 40. år.

Baggrunden for det foreslåede er, at opkolingsperioder, hvor arbejdsgiveren løbende har udbetalt en supplerende aflønning under opskoling, er sammenlignelig med perioder med elevløn, og det er derfor ikke rimeligt, at sådanne perioder ikke vil kunne medregnes til anciennitet til tidlig pension.

Den foreslåede ændring vil indebære, at opkolingsperioder vil kunne tælle med til perioder med arbejdsmarkedstilknytning og dermed bidrage til anciennitet til tidlig pension.

Til nr. 5

Efter den gældende § 48 b, stk. 2, kan Udbetaling Danmark fradrage for meget udbetalt pension og boligstøtte i udbetalingen af tidlig pension i et kalenderår.

Den gældende formulering kan forstås således, at bestemmelsen er til hinder for, at der kan fradrages for meget udbetalt pension og boligstøtte i tidlig pension i et efterfølgende kalenderår. Det foreslås i § 48 b, stk. 2, at »i et kalenderår« udgår af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil tydeliggøre, at det er muligt at fradrage i tidlig pension i et efterfølgende kalenderår, når der er udbetalt for meget pension og boligstøtte i et kalenderår. Det vil dermed være tydeligt, at skift af kalenderår ikke er til hinder for, at der sker fradrag for pension og boligstøtte i et efterfølgende kalenderår, når der er udbetalt for meget.

Der er tale om en sproglig præcisering.

Til nr. 6

Efter den gældende § 48 c, stk. 1, 1. pkt., foretager Udbetaling Danmark en gang årligt en omregning af tidlig pension, hvis pensionistens indtægter ved arbejde, indtægt ved drift

af selvstændig virksomhed, jf. § 32 e, eller indtægt ved drift af selvstændig bibeskæftigelse har ændret sig. Det fremgår af § 26, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 2421 af 13. december 2021 om beregning og udbetaling af tidlig pension, at modtagere af tidlig pension, hvor tidlig pension beregnes på baggrund af oplysninger fra indkomstregisteret, som udgangspunkt ikke skal have foretaget en årlig omregning af tidlig pension, da tidlig pension løbende beregnes på baggrund af oplysninger fra indkomstregisteret, herunder i forhold til eventuelle ændringer i oplysningerne i indkomstregisteret i kalenderåret. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at hvis der er sket ændringer af en persons lønindtægter efter udgangen af et kalenderår, foretages der omregning af tidlig pension for de enkelte måneder, som bliver berørt af indtægtsændringen.

Det foreslås, at § 48 c, stk. 1, 1. pkt., affattes således, at det fremgår, at Udbetaling Danmark en gang årligt foretager en omregning af tidlig Pension, hvis pensionistens indtægt har ændret sig ved drift af selvstændig virksomhed, ved drift af selvstændig bibeskæftigelse eller ved arbejde, jf. § 32 e, og hvor løbende regulering ikke har været mulig.

Det foreslåede vil betyde, at ordlyden af lovens § 48 c, stk. 1, 1. pkt., vil komme til at stemme med intentionerne i loven og med udmøntningen i § 26 i bekendtgørelse om beregning og udbetaling af tidlig pension således, at det vil fremgå tydeligt i bestemmelsen, at der som udgangspunkt ikke vil skulle ske årlig omregning af tidlig pension, når der sker en løbende beregning og en løbende nedsættelse af tidlig pension for indtægter på baggrund af oplysninger i indkomstregisteret.

Der er tale om en sproglig præcisering, som vil bringe ordlyden i bedre overensstemmelse med intentionerne i loven således, som de også er udmøntet i bekendtgørelse om beregning og udbetaling af tidlig pension.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. august 2024.

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland og kan heller ikke sættes i kraft for disse dele af riget. Det skyldes, at lov om social pension ikke gælder for Færøerne og Grønland, og at denne lov ikke indeholder en anordningshjemmel til at sætte loven i kraft for disse dele af riget.

Til § 3

Efter den gældende § 26 h i lov om social pension, jf. lov bekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022, er ret til tidlig pension betinget af, at personen har optjent anciennitet på arbejdsmarkedet i en lang række år mellem det fyldte 16. år og det tidspunkt, hvor personen er 6 år fra at opnå folkepensionsalderen.

Siden den 1. august 2021 har det været muligt for de ældste årgange, det vil sige personer med 6 år eller mindre til folkepensionsalderen, at ansøge om ret til tidlig pension, og

de første personer kunne overgå til tidlig pension den 1. januar 2022. Der vil blandt disse være personer, der helt eller delvist har fået afslag på tidlig pension og deriblandt nogle, som ville have fået ret til tidlig pension, hvis alle perioder med obligatorisk praktik på en SU-berettigende uddannelse, som beskrevet i forslaget § 1, nr. 3, og perioder under opskoling, som beskrevet i forslaget § 1, nr. 4, kunne tælle med til anciennitet, da disse personer ansøgte om tidlig pension.

Udbetaling Danmark vil ikke have mulighed for at identificere de sager, hvor en person eventuelt vil kunne tildeles yderligere anciennitet på baggrund af den foreslåede lovændring. Det skyldes, at der ikke findes registerdata om perioder med praktik på SU-berettigende uddannelser eller perioder under opskoling, og at der efter gældende regler hverken tildeles anciennitet for perioder med praktik på SU-berettigende uddannelser bortset fra perioder med skolepraktik eller perioder under opskoling, idet der ikke er indbetalt ATP-bidrag. Udbetaling Danmark er således ikke i besiddelse af oplysninger, der er egnet til at udsøge de relevante sager.

På denne baggrund foreslås i *stk. 1*, at personer, som er født i perioden fra den 1. august 1957 til og med 1962, og som forud for denne lovs ikrafttræden har fået helt eller delvist afslag på en ansøgning om ret til tidlig pension på grund af manglende anciennitet, kan efter anmodning til Udbetaling Danmark få genoptaget afgørelsen om ret til tidlig pension, jf. stk. 2-6.

Det foreslåede betyder, at personer, der er født i perioden fra den 1. august 1957 til og med 1962, som har fået helt eller delvist afslag på en ansøgning om ret til tidlig pension, vil kunne anmode Udbetaling Danmark om genoptagelse af afgørelsen, medmindre vedkommende har fået tilkendt førtidspension eller seniorpension, får udbetalt en tilsvarende udenlandsk pension, eller hvis personen får udbetalt udenlandsk pension, der svarer til folkepension efter lov om social pension, medmindre andet følger af EU-retten.

Årgang 1957, 1958 og 1959 vil nå folkepensionsalderen som 67-årige i henholdsvis 2024, 2025 og 2026. Personer i disse årgange kan derfor ved genoptagelse af deres afgørelse om ret til tidlig pension potentielt have ret til at overgå til tidlig pension med det samme, hvis de med afgørelsen opnår ret til tidlig pension. Årgang 1960, 1961 og 1962 vil også nå folkepensionsalderen som 67-årige og vil tidligst kunne overgå til tidlig pension i henholdsvis 2024, 2025 og 2026 i det omfang, de opfylder betingelserne. Årgang 1960 vil således kunne have ret til tidlig pension i op til 3 år fra 2024. Manglende medregning til anciennitet af perioder med obligatorisk praktik på SU-berettigende uddannelse som i den foreslåede § 1, nr. 3, og opskoling som i den foreslåede § 1, nr. 4, kan have medført, at sådanne personer har fået delvist afslag på ret til tidlig pension. Tilsvarende gælder for årgang 1961 og 1962.

Det foreslåede om mulighed for i visse situationer at anmo-

de om genoptagelse af en afgørelse med helt eller delvist afslag på tidlig pension vil have den virkning, at Udbetaling Danmark vil skulle genvurdere ansøgningen om tidlig pension på grundlag af anmodningen om genoptagelse af afgørelsen om ret til tidlig pension.

Det foreslås i *stk. 2*, at det er en betingelse for, at Udbetaling Danmark kan behandle en anmodning om genoptagelse, at vedkommende i perioden, der kan tælle med til anciennitet til tidlig pension, jf. § 26 h, stk. 3, i lov om social pension, har været i praktik på en SU-berettigende uddannelse, jf. § 26 n, stk. 1, nr. 17, eller har været under opskoling, jf. § 26 n, stk. 1, nr. 19, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4.

Det betyder, at det vil være en betingelse for genoptagelse efter bestemmelsen, at personen i perioden, der vil kunne medregnes til anciennitet, har været i ulønnet obligatorisk praktik på en SU-berettigende uddannelse, som beskrevet i forslagets § 1, nr. 3, har været under opskoling, som beskrevet i § 26 n, stk. 1, nr. 19, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4.

Bestemmelsen er rettet mod personer, der i løbet af deres tid på arbejdsmarkedet har haft en periode med opskoling, som antages at ville kunne medregnes til anciennitet til tidlig pension. Det vil ikke være et krav for at anmode om genoptagelse, at personen kan gennemskue, hvor meget anciennitet vedkommende vil kunne tildeles for perioden under opskoling eller en praktikperiode på en SU-berettigende uddannelse.

Det foreslås i *stk. 3*, at anmodning om genoptagelse efter stk. 1, kan indgives i perioden fra den 1. august 2024 til og med den 31. december 2024. Udbetaling Danmark træffer så vidt muligt afgørelse om ret til tidlig pension senest 4 måneder efter modtagelse af anmodningen.

Det vil medføre, at bestemmelsen vil skulle finde anvendelse i en tidsbegrænset periode på fem måneder fra lovens ikrafttræden den 1. august 2024 til og med den 31. december 2024, og at Udbetaling Danmark som udgangspunkt vil skulle træffe afgørelse i forhold til en anmodning om genoptagelse senest efter 4 måneder fra modtagelse af anmodningen om genoptagelse. Fristen på 4 måneder for Udbetaling Danmark til at træffe afgørelse vil ikke være en absolut frist. Der vil kunne være situationer, hvor Udbetaling Danmark ikke vil kunne nå at træffe afgørelse inden for fristen, herunder bl.a. hvis afgørelsen vil bero på indhentelse af dokumentation mv.

Det foreslås i *stk. 4*, at opnår en person ret til tidlig pension på grundlag af genoptagelse efter stk. 1, udbetales tidlig pension fra den 1. i måneden efter anmodning om genoptagelse, såfremt personen ville kunne overgå til tidlig pension fra dette tidspunkt, jf. dog stk. 5. I tidlig pension fratrækkes sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, der er udbetalt fra tidspunktet for anmodning om genopta-

gelse og frem til afgørelse om ret til tidlig pension efter genoptagelse.

De personer, der vil kunne få deres afgørelse om ret til tidlig pension genoptaget, antages at have indrettet sig på ikke at have ret til tidlig pension på baggrund af den afgørelse, disse personer har fået efter de hidtil gældende regler og dermed at have haft et andet forsørgelsesgrundlag i perioden frem til anmodning om genoptagelse. Når visse perioder med opskoling fremover vil kunne medregnes til anciennitet til tidlig pension, foreslås for personer med opskolingsperioder, der har fået afslag på en anmodning om tidlig pension, at tidlig pension tidligst vil kunne udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter anmodningen om genoptagelse, såfremt personen ville kunne overgå til tidlig pension fra dette tidspunkt, medmindre vedkommende modtager fleksydelse eller efterløn.

Det betyder, at personer født i årgang 1957, 1958, 1959 og – afhængig af fødselsdato – årgang 1960 vil kunne få ret til at få udbetalt tidlig pension fra anmodningen om genoptagelse, dog tidligst den 1. august 2024, hvis de opfylder betingelserne for ret til tidlig pension på anmodningstidspunktet, medmindre personen har fået udbetalt efterløn eller fleksydelse i perioden mellem anmodningstidspunkt og overgang til tidlig pension. Personer i disse årgange vil potentielt kunne have ret til tidlig pension fra den 1. august 2024. Er der udbetalt fleksydelse eller efterløn efter anmodningen om genoptagelse, vil der ikke kunne udbetales tidlig pension for denne periode.

For personer, der anmoder om genoptagelse efter den foreslåede bestemmelse, og som efter anmodningstidspunktet modtager sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, ledighedsydelse, ressourceforløbsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, vil denne ydelse blive fratrukket i tidlig pension, der udbetales for en periode, der ligger forud for tilkendelsen af tidlig pension.

Det foreslås i *stk. 5*, at til personer, som er overgået til efterløn eller fleksydelse, udbetales tidlig pension fra den 1. i måneden efter afgørelsen om ret til tidlig pension efter anmodning om genoptagelse.

Forslaget betyder, at en person, der ønsker at overgå til tidlig pension fra fleksydelse eller efterløn, tidligst vil kunne få udbetalt tidlig pension fra den 1. i måneden efter tidspunktet for overgang til tidlig pension på baggrund af en afgørelse om genoptagelse. Disse personer vil således ikke kunne få udbetalt tidlig pension fra anmodningstidspunktet. Bestemmelsen følger samme princip som i § 33, stk. 3, i lov om social pension.

Det foreslås i *stk. 6*, at krav om tilknytning til arbejdsmarkedet efter § 26 s i lov om social pension ikke gælder, når der på tidspunktet for afgørelse efter anmodning om genoptagelse er mindre end 13 måneder til, at personen tidligst vil kunne overgå til tidlig pension.

Inden overgang til tidlig pension er det en betingelse, at personen opfylder et krav om arbejdsmarkedstilknytning i en sammenhængende periode på 9 måneder, der ligger fra 12 til 3 måneder inden overgang til tidlig pension. Det foreslås, at kravet om arbejdsmarkedstilknytning fraviges, hvis der på tidspunktet for afgørelsen efter genoptagelsesansøgningen er mindre end 13 måneder til overgang til tidlig pension. De 13 måneder er sammenfaldende med det tidspunkt, hvor Udbetaling Danmark udsender et brev med erindring om arbejdsmarkedstilknytning.

Den foreslåede fravigelse af kravet om forudgående arbejdsmarkedstilknytning inden overgang til tidlig pension vil kunne have betydning for personer født i årgang 1959-1961, som potentielt vil kunne opnå ret til at overgå til tidlig pension i 2024 og 2025. Personer, der er født i 1962 og senere, vil tidligst kunne overgå til tidlig pension i 2026. Det betyder, at de tidligst vil skulle opfylde arbejdsmarkedstilknytningen fra 1. januar 2025, hvorfor der ikke vurderes et behov for en særskilt overgangsordning for denne gruppe.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

§ 26 k. Der tildeles op til 1 1/8 års anciennitet til personer, der er født før den 1. september 1959. Personer, der er født i perioden fra den 1. september 1959 til og med den 1. september 1961, tildeles 9/16 måneders fuld anciennitet for hver måned som 16-17-årig, der ligger før den 1. september 1977.

§ 26 n, stk. 1,

...

16) Ydelser under skolepraktik og praktikpladskompenserende uddannelse.

§ 26 n, stk. 1,

...

17) Perioder med skolepraktik på SU-berettigende uddannelser.

§ 48 b.

Stk. 2. Udbetaling Danmark kan fradrage for meget udbetalt pension og boligstøtte i udbetalingen af tidlig pension i et kalenderår.

§ 48 c, stk. 1, 1. pkt.

Udbetaling Danmark foretager en gang årligt en omregning af tidlig pension, hvis pensionistens indtægter ved arbejde, indtægt ved drift af selvstændig virksomhed, jf. § 32 e, eller indtægt ved drift af selvstændig bibeskæftigelse har ændret sig.

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022, som bl.a. ændret ved § 1 i lov nr. 831 af 14. juni 2022 og senest ved § 2 i lov nr. 1769 af 28. december 2023, foretages følgende ændringer:

1. § 26 k, stk. 1, affattes således:

»Personer, der er født før den 1. september 1961, tildeles 9/16 måneders fuld anciennitet for hver måned som 16-17-årig, der ligger før den 1. september 1977. For personer født før den 1. september 1959 gives dog mindst 1 1/8 års anciennitet.«

2. I § 26 n, stk. 1, nr. 16, ændres »skolepraktik og praktikpladskompenserende« til: »skoleoplæring og lærepladskompenserende«.

3. I § 26 n, stk. 1, nr. 17, ændres »skolepraktik« til: »ulønnet obligatorisk praktik«.

4. I § 26 n, stk. 1, indsættes som *nr. 19*:

»19) Perioder med opskoling som led i et ansættelsesforhold og med en løbende arbejdsgiverudbetalt aflønning som supplement til lønmodtageren inden for samme branche til en tidssvarende, offentligt anerkendt uddannelse.

5. I § 48 b, stk. 2, udgår »i et kalenderår«.

6. § 48 c, stk. 1, 1. pkt., affattes således: » Udbetaling Danmark foretager en gang årligt en omregning af tidlig Pension, hvis pensionistens indtægt har ændret sig ved drift af selvstændig virksomhed, ved drift af selvstændig bibeskæftigelse eller ved arbejde, jf. § 32 e, og hvor løbende regulering ikke har været mulig.«